Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1.25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 6 | Sobota, 20. januarja 1934 | Leto IX

Ideologija meščanskih politikov je povsod enaka

Občinska zveza je imela v Ljubljani dne 8. t. m. svoj drugi redni občni zbor, na katerem so govorili o težkem položaju občin. Govoril je na občnem zboru tudi ljubljanski župan o gospodarskih in socialnih vprašanjih. Pritoževal se je zaradi krize in naraščanja nezaposlenosti. Kakor poroča »Slovenski narod« z dne 8. t. m., je rekel med drugim tudi naslednje:

V veliko nadlogo so nam zlasti delomržneži, vendar pa nimamo prisilnih delavnic in podobnih zavodov, da bi se rešili delomržnežev, ki pomenijo tudi prav resno politično nevarnost. Po tujih vzorih bomo prisiljeni ustanoviti prisilne kompanije in tabore ter delavnice za delomržneže, za v resnici potrebne pa moramo preskrbeti dela z velikimi investicijami.« — — —

Seveda je govoril tudi o ureditvi gospodarstva in javnih delih.

Kaj pomenijo gornje besede?

Ne da se tajiti, da manjka dela. Milijone delavcev je brez dela. Zaradi tega je tudi beda vedno večja in z njo rase popolnoma naravno demoralizacija. »Modri« Hitler je ustanovil delavske kompanije in delavske tabore (prisilne delavnice). Ali je zaradi tega kaj več dela? Ljubljanski župan pravi, da so take kompanije potrebne, da se nezaposleni ne upro. To je tudi Hitlerjevo mnenje. Socialne razmere se pa z delavskimi kompanijami ne morejo izboljšati, marveč v dvojnem oziru samo še poslabšati. Z uvedbo takih delavskih kompanij ne bo več prilike za delo. To je en nedostatek. Drugi nedostatek je silnega moralnega pomena, ker [illegible]

Zato svarimo pred takimi inicijativami, ker so nevarne za splošno človeško kulturo.

Ta inicijativa je bila predlagana tudi v resoluciji pod točko 7., ki se glasi:

»Ministrstvo socijalne politike naj čimprej predloži Narodni skupščini zakon, s katerim se prepreči nepotrebno beračenje ter ustanove v posameznih banovinah prisilni delavski oddelki. Izenači naj se zakonodaja o preskrbi občinskih ubožcev.«

Resolucija zahteva, da naj take kompanije ustanove občine. Kaj bodo občine z njimi? [illegible] Prehranjevati, recimo, jih že danes ne morejo.

Danes še nimamo poročil, kakšno stališče so zavzeli udeleženci na občnem zboru k tej točki. Za nas je pa zadeva jasna in se čudimo nemodernemu in nepraktičnemu naziranju.

Japonska se pripravlja, zato je v tekoči vojni proračun vnesla postavko za 1000 novih bojnih letal, ki morajo biti do konca leta nabavljena.

Na Kubi je nova revolucija. Pravzaprav se še prejšnja sploh ni končala. Nezadovoljnost z dosedanjim predsednikom Sanmartinom, ki je nasledil Mahada, je vedno bolj naraščala, ker ni znal ali ni mogel izvesti zahtevanih socijalnih reform. Sedaj je junta izvolila za predsednika dr. Carlosa Heryja, dosedanjega ministra za kmetijstvo, ki je znan pristaš ekstremnih levičarjev in mu je tudi vojska in mornarica udana. On je sestavil vlado iz pristašev skrajne levice.

Potniško letalo z 11 potniki se je vnelo in padlo na zemljo pri Corbignyju na Francoskem. Zgorelo je vseh 11 potnikov.

Kancler dr. Dollfuss se veže s svojimi sovražniki

Avstrijski kancler se še vedno opira na hajmverovce, ki jih vodi knez Starhemberg, ki se formalno priznava k fašizmu, le z razliko, da odklanja nacionalne socialiste. Prav zaradi tega je nastal spor v hajmveru, v katerem je mnogo nacionalnih fašistov. Knez je izdal oklic, v katerem prepoveduje sodelovanje z nacionalnimi fašisti, spodnjeavstrijska opozicija pa je izdala protioklic. Vlada bo najbrže ostro nastopila proti kneževi opoziciji.

V tem najnevarnejšem položaju je izdala »Arbeiter-Zeitung« važen apel na vlado, da naj opusti nevarno igračkanje s fašističnimi skupinami ter se vrne k demokraciji. Delavstvo ima nedvomno velik interes, da zabrani pofašistenje Avstrije ter ima tudi sploh iskreno voljo sodelovati v prid konsolidacije razmer v interesu celega naroda in delavstva. Delavstvo popolnoma uvideva, da sedanja pot ne more voditi k srečnemu zaključku.

Za samostojnost Avstrije

Izjava Boncourja v francoskem parlamentu.

V francoskem senatu je govoril o zunanji politiki zunanji minister Pavel Boncour ter izjavil, da sta Francija in Italija za neodvisnost Avstrije. Francija bo Avstrijo v tej politiki podpirala kakor že doslej.

Balkanski pakt pred zaključkom

Na potu do sporazuma med balkanskimi državami.

Balkanski pakt je po dolgotrajnih pogajanjih dovršen v glavnem. Paktu takoj pristopijo Jugoslavija, Grčija, Rumunija in Turčija. Dosežena še ni popolna enotnost z Bolgarijo in Albanijo, ki pa bo najbrže še pristopila paktu.

Pakt ima predvsem značaj nenapadanja in sodelovanje med balkanskimi državami. Sklene se za dobo petih let.

— — —

Nemčija ne pojde v Ženevo

Nemčija noče sodelovati pri plebiscitu v Posarju.

Kakor je znano je svet Društva narodov povabil indirektno Nemčijo, da pride zopet v Ženevo, ko se bo obravnavalo saarsko vprašanje. V mirovni pogodbi je namreč določeno, da se po petnajstih letih izvede v saarskem ozemlju, ki ga sedaj upravlja Francija, plebiscit o tem, ali se ozemlje hoče zopet pridružiti Nemčiji ali ne.

Nemčija pa na to vabilo trdovratno odgovarja, da ni izstopila iz Društva narodov zato, da bi se na željo te ali one države zopet vrnila v Ženevo. Naloga sveta Društva narodov je povsem enostavna. Organizira naj tajno glasovanje na dostojen in lojalen način. Liste glasovalcev so že itak pripravljene.

V Franciji je odklonitev Nemčije zbudila veliko nejevoljo, ker je s tem Nemčija konkretno dokazala, da noče sodelovati z Društvom narodov.

— — —

Pred novim davkom na zaslužke

Z novim državnim proračunom se namerava nov enoodstoten davek na zaslužke. Dohodke te nove obremenitve delavcev in nameščencev bi porabljala vlada kot fond za razne socialne potrebe.

Delavstvo in nameščenstvo je pa že sedaj ogromno obdavčeno z državnimi direktnimi in indirektnimi ter socialnimi davščinami, da bi bilo novo breme samo silno poslabšanje njega socialnih razmer. Pripomniti je treba, da so delavci in nameščenci tudi sicer težko prizadeti po krizi. Njih plače se reducirajo na minimum, vrhu tega pa morajo prav pogostoma vzdrževati nezaposlene svojce in tovariše, ker ti do kakih javnih dajatev nimajo pravice. Meščanska »dobrodelnost«, kakor priznavajo meščanski listi sami (Zagreb), je tako minimalna, da odpada tovariška in sorodniška dolžnost vedno le na delavce in nameščence. Zavarovanja za nezaposlene ni, javna skrb pa daleko ni zadostno urejena.

Naše načelno stališče, ki je v današnjih razmerah še bolj utemeljeno, je, da se v teh razmerah more in sme v take namene obdavčiti le posest in dobički kapitala, oziroma kapitalistične rentnike. Tam se še dobe sredstva. Vsako drugačno obdavčenje bo pa povečalo sedanje hude socialne rane.

Narodni skupščini predlagamo, da upošteva razmere ter sklene, da se novi socialni davek naloži onim, ki ga še lahko plačajo.

Kongres socialdemokratičnih učiteljev in profesorjev

Dne 1. februarja t. l. se bo vršil v Pragi v dvorani Strokovnega doma VIII. redni kongres organizacije učiteljev in profesorjev socialnih demokratov v Češkoslovaški republiki. Na dnevnem redu je govor ministra šolstva in narodne prosvete, sodruga dr. Ivana Derera (Slovak), nadalje referat univerzitetnega profesorja sodruga dr. E. Radla o kulturi in politiki ter razprava sodruga dr. R. Kalivoda o organizačnih vprašanjih.

Fašistična celica v vojnem ministrstvu

V avstrijskem vojnem ministrstvu je bila že organizirana fašistična celica. Pri raznih aretacijah so dognali, da je sekcijski svetnik v vojnem ministrstvu dr. Valter Ilz član te celice ter so ga zaprli. — Varnostno službo je prevzel znani dr. Fey. — V hajmveru se pojavlja opozicija proti knezu Starhembergu. To pomeni fašiziranje hajmvera.

In kancler dr. Dollfuss se igra z usodo republike dalje.

F. U.:

K diskusiji o socialističnem programu in taktiki

(Dalje.)

Eden predpogojev za uspešno delovanje takih sodišč je v tem, da bi imeli sodniki, ki bi bili prežeti z miselnostjo, da so vse zemeljske dobrine zato tu, da služijo vsem državljanom in da bi jih pri tem nihče ne oviral.

V resnici pa ta predpogoj danes ni nikjer podan. Najmanj pa v fašističnih državah, ki so strle stranke in gibanja, ki ustvarjajo tako ideologijo in iz nje se porajajoče materijelne sile. Ali je mogoče verovati, da so veleindustrijalci, veleposestniki in junkerji, ki obvladujejo fašistične države, instrument, ki naj uvede in nosi sodstvo, ki bi se moralo obračati v prvi vrsti proti njihovim interesom? A vzemimo, da bi premagal fašizem vse te ovire! Še vedno bi stali v tem slučaju pred naslednjimi vprašanji:

Kako naj poslujejo taka sodišča, dokler se zakrivajo privatna gospodarstva, v katera naj delovni sodniki s svojimi razsodbami posegajo, v kopreno poslovne tajnosti? Kako naj razsodijo sodniki, da mora podjetje, ki vsled neugodne tržne situacije morda samo propada, svoje delavce primerno plačevati in zaposlovati? Kako morejo razsoditi, da delavske plače ne smejo pasti pod eksistenčni minimum, ako je potisnila nebrzdana konkurenca cene izdelkov pod proizvajalne stroške?

Iz vsega tega se razvidi, da je treba iti tu mnogo dalje, ako hočemo tiste, ki prihajajo v sedanjem družabnem redu pod kolesja, res učinkovito zaščititi?

Potrebujemo takega družabnega reda, v katerem bo povezano preko države vse gospodarstvo v solidarno enoto, v kateri se bo produciralo po načrtu in za potrebo in kjer bo mogla jamčiti država vsem eksistenco, življenje in pravičen delež na produciranih dobrinah.

To pa ni ničesar novega. To je bistvo socialističnega gospodarskega programa. Fašistična korporacijska država in od nje ponovno podčrtana ideja delovnega sodstva, je morda napredek napram ideji gospodarskega liberalizma: napram socializmu pomenja vse to le osvojitev — izhodne točke v socializem. In v resnici se je ob priliki diskusije o izvedbi korporacijske države v Italiji, — povdariti je treba, da je ideja korporacijske države celo v klasični državi fašizma samo še ideja, — od delavske strani povdarilo, da je predpogoj za pravo korporacijsko državo v tem, da preidejo proizvajalna sredstva v državno last. Ker pa je druga stran korporacij daleč od tega mnenja, so tudi nade na notranje izmirjenje razrednih nasprotij po fašizmu le prazne nade.

Tako izgledajo v resnici nove ideje, ki naj bi zamenile socializem. Zato fašizem v borbi s socializmom ni nič drugega kot vmesen dogodek, ki velike razvojne smeri ni v stanu zaobrniti. Mogoče je razbiti nasilno vse socialistične stranke na svetu. Socializem kot ideja pa bo živel dalje in bo našel svoj čas za ustvarjanje novih organizacijskih form, boljših od onih, ki so propadle, ne zato, ker so služile slabi ideji, temveč zato, ker so veliki ideji slabo služile.

Nemogoče bi bilo, da bi mogel podajati fašizem svoja gesla kot nova, ako socialistične stranke ne bi v enem grešile:

One so se zadovoljevale dosedaj pretežno s formuliranjem dalnjih ciljev in omalovaževale diskusijo o tem, kaj je v konkretnih razmerah storiti, da bi se do teh ciljev prišlo. V tem med nami še danes ni soglasja. Nekateri smatrajo baš to za vrlino in pravijo:

Marksistični socializem je po svojem bistvu kritičen in kaže pot, po kateri je treba iti za izpremembo družabnih in gospodarskih razmer in s tem tudi pravnega reda. Trdi pač, da bo novi red drugačen, kakor je sedanji, ne pove pa in ne more prerokovati, kako bo v detajlih organiziran. To vedo pač utopisti, katederski socialisti, pesniki-preroki in drugi jasnovidci . . .

Tudi jaz se zavedam, da je lažje postaviti razvojno smer in meglen končni cilj, kakor pa se spuščati v razmišljanja o konkretiziranju cilja in o korakih, ki vodijo v danih situacijah proti cilju. Vem, da gre pri tem za nebroj težkih problemov, kjer se je lažje zmotiti, kakor uganiti pravo. Vendar pa mislim, da zadostuje opozicionalna kritičnost samo za pokrete, ki bi bili vsepovsod daleč od odgovornosti, ne pa za gibanje, ki je postalo svetovna sila in ki je bilo že poklicano, da vlada.

Že ko sem te svoje misli formuliral, mi je prišel v roke članek nemškega socialista Brandyja, ki razvija v Novem Vorwärtsu z dne 6. avg. t. l. iste misli. On pravi: Največ nam je škodovalo to, ker je vsa naša predvojna teorija učila, da so razmišljanja o konkretni ureditvi socialističnega družabnega ustroja prazne utopij in da nam tudi ni treba razmišljati, kako bi te cilje postopoma ustvarili. Ako bi bili o tem več diskutirali, se bi ustvarile iz tega enotne pozitivne predstave, ki bi bile vodile do dejanj. Odkod naj bi bile vzele generacije, ki so diskusijo o vsem tem načelno odklanjale in omalovaževale, v novemberskih zmedah leta 1918 naenkrat konstruktivne misli, da bi se utrdile na oblasti in ukrenile v pravcu socialistične preureditve družbe vsaj to, kar bi se bilo dalo storiti?

Ker ni bilo predstav o konkretnih ciljih, tudi ni bilo volje, da bi se ti cilji dosegli. Če se govori zaničljivo o utopijah, zaključuje Brandy pravilno, je treba povedati, da brez poguma in volje za utopijo ni konkretiziranih ciljev, brez takih ciljev pa ni volje in energije za njih uresničenje. —

Ni morda potrebno, da gre to konkretiziranje v malenkostne detajle. Ne bomo pa smeli iti na dnevni red preko poskusov konkretiziranja v velikih obrisih.

(Dalje prihodnjič.)

Socijalnodemokratični zbor

Enodušen sklep za ustanovitev stranke v Mariboru

V četrtek zvečer je spregovorila tudi stara delavska socialistična trdnjava v Mariboru k načrtu za ustanovitev socialnodemokratične stranke v Jugoslaviji. Dvorano Delavske zbornice so napolnile sodružice in sodrugi že pred napovedano uro zbora, ki je bil najzgovornejša slika odločne volje najširših plasti v Mariboru, da se začnejo zopet čvrsto uveljavljati v našem javnem življenju. Prišli so stari veterani, prišle so ženske, prišla je tudi naša mladina.

Sestanek je otvoril s. Viktor **Eržen,** ki je bil tudi izvoljen predsednikom sestanka, ter je nato podal obširno poročilo o razvoju političnih dogodkov po 6. januarju 1929 naprej zlasti z ozirom na delavski sloj. Zborovalci so iskreno pritrjevali govorniku, ko je povdaril, da je skrajni čas k novemu prebujenju socialno čutečih in gospodarsko tlačenih v naši državi.

O programu, ki bo predložen posvetovanju delegatov iz cele države v dneh 3. in 4. februarja v Beogradu, kot tudi o štatutu bodoče socialnodemokratske stranke v Jugoslaviji, je v jedrnatih izvajanjih poročal naš bivši narodni poslanec s. Josip **Petejan.**

Tema govornikoma je sledila živahna debata navzočih, nakar je še poročal s. Adolf **Jelen** o najnujnejših praktičnih delih, ki jih bodo morali naši sodrugi in sodružice izvršiti v bližnjih dneh zlasti pa na razširjanju našega **časopisja.**

Končno je bil soglasno izvoljen ožji in širši akcijski odbor, ki bo vodil nadaljnjo pripravo za ustanovitev socialnodemokratične stranke, oziroma njene organizacije v Mariboru, kakor tudi izvolil delegate za kongres v Beogradu.

Skoro triurno zborovanje je bilo ves čas izredno živahno in je pokazalo popolno mladost in čvrsto bojevitost naših vrst. Z vsem mladeniškim ognjem in neudušljivim sklepom za novo delo so se mladi in stari, sodružice in sodrugi izrekli za čimprejšnjo oživljenje socialnodemokratične stranke v Jugoslaviji, ki naj pomaga lajšati gorje delavstva, nameščencev, pa tudi malih obrtnikov in kmetov pred brezsrčnim kapitalom ter pripravlja boljši in pravičnejši družabni red, v katerem bodo morali vsi delati, pa bodo tudi vsi boljše živeli.

Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani

kot oblastni odbor U. R. S. S. J.

sklicuje na podlagi sklepa seje z dne 11. januarja 1934 in na podlagi statuta URSSJ in njegovega pravilnika za Oblastne odbore za 18. marca 1934 svojo

OBLASTNO KONFERENCO

s sledečim dnevnnim redom:

1. **Otvoritev konference:**
   a) Konstituiranje konference,
   b) Volitev verifikacijske komisije,
   c) Volitev komisij za poedine točke dnevnega reda.
2. **Poročila:**
   a) tajnika,
   b) blagajnika,
   c) finančne kontrole.
3. **Gospodarska politika in položaj delavstva.** Referenta Filip Uratnik in Jurij Arh.
4. **Socialna zakonodaja.** Referenti: France Svetek, Lovro Jakomin, Franc Šober in Rado Čelešnik.
5. **Volitev novega odbora in finačne kontrole.**
6. **Razno.**

Konferenca se bo vršila dne 18. marca 1934 ob pol 10. uri dopoldne v veliki dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Pravico delegiranja na to konferenco imajo v smislu statuta in pravilnika URSSJ:

a) Krajevni Medstrokovni odbori URSSJ na področju Strokovne komisije;
b) Krajevni odbori (podružnice) Strokovni komisiji priključenih organizacij iz onih krajev, koder še ne obstojajo Krajevni medstrokovni odbori;
c) strokovne organizacije, ki so priključene URSSJ in
d) zastopniki centralne uprave URSSJ in njegovih oblastnih odborov.

Glasovalno pravico na konferenci imajo samo delegati, navedeni pod a) in b) Ti delegati se imajo delegirati po sledečem ključu: Do 100 članov enega delegata, na vsakih nadaljnjih 100 članov pa še enega delegata.

Število članstva, na podlagi katerega se ima določiti delegate, se ugotavlja na podlagi povprečno vplačani kvoti za zadnjih 12 mesecev pred sklicanjem konference (t. j. za razdobje od 1. jan. 1933 do 31. dec. 1933).

Delegacijske stroške nosijo na podlagi statuta in pravilnika URSSJ one organizacije in ustanove, ki jih delegirajo.

Oblastni konferenci smejo stavljati svoje predloge v smislu statuta in pravilnika URSSJ vse priključene organizacije, Krajevni Medstrokovni odbori in bo konferenca razpravljala samo o onih predlogih, ki bodo do 1. marca 1934 dostavljeni Strokovni komisiji.

V Ljubljani, dne 13. januarja 1934.

Predsednik: **Franc Jernejčič,** s. r.
Tajnik: **Joža Golmajer,** s. r.

Nezaposlenost na Dunaju manjša kakor lani. Nezaposlenost podpiranih nezaposlencev je v prvi polovici januarja letos porasla za 4219 oseb in znaša 137.260. Vendar je nezaposlenost manjša kakor lani v tem času za 4394 nezaposlenih.

Ustanovitev socijalnodemokratske stranke v interesu narodnega edinstva

Kaj pravi o tem jugoslovanski dobrovoljec?

Te dni smo prejeli iz roke našega naročnika, odličnega slovenskega intelektualca, ki je bil tudi jugoslovanski dobrovoljec, sledeče pismo k vprašanju ustanovitve socialnodemokratske stranke v Jugoslaviji:

»Po mojem mišljenju je ustanovitev socialnodemokratske stranke tudi v interesu narodnega edinstva. Doslej se je vršil ves naš političen boj na plemenskem in verskem terenu, samo za jugoslovanstvo in proti jugoslovanstvu. Z ustanovitvijo socialnodemokratične stranke pa bo začelo združevanje vseh plemen na terenu razrednih interesov, ki tvorijo močnejšo vez, kot pa samo idejno jugoslovenstvo. V interesu ujedinjevanja je, da se stvori čim več vsedržavnih strank in organizacij. S tem se bo v narodu mnogo prej razvila zavest skupnosti, kot pa s stalnim besedičenjem o jugoslovenstvu. Dr. X.«

Doma in po svetu

Izseljenci se vračajo. Mnogo delavcev je pred leti odšlo v tujino za kruhom. Toda kriza je v glavnem vzrok, da se morajo vračati domov. V prvem četrtletju lani se jih je vrnilo 71, v drugem 98, v tretjem 62, pričetkom zime pa se je vrnilo kar 240 oseb. Največ izseljencev se je vrnilo iz Nemčije, Francije, Holandije, Belgije, Argentinije in Zedinjenih držav. Med izseljenci jih je mnogo brez vsakršnih sredstev. Vračali so se pa še mnogi drugi, ki se niso zglašali pri izseljeniškem uradu.

Jugoslovanski književniki v Bolgariji. Penklubi iz Ljubljane, Zagreba in Beograda so se odzvali povabilu bolgarskega Pen-kluba in so obiskali Sofijo, kjer so bili ves čas svojega bivanja predmet prisrčne gostoljubnosti in pozornosti. S tem je pokrenjen zopet korak naprej k zbližanju obeh narodov in držav.

Beograjsko društvo »Ogenj« za sežiganje mrličev bo letos začelo zidati svoj krematorij, prvi v balkanskih deželah (izvzemši Bukarešte, ki ga je dobila predlanskim). To je omogočil velikodušni poklon bogatega samskega gospoda Pavlovića iz Beograda, ki je dal društvu na razpolago ves potrebni kapital.

V Parizu in Londonu se maste z našimi purani. Prošlo jesen se je izvoz puranov iz naše države pomnožil posebno v Anglijo, nekaj pa tudi v Francijo in Nemčijo. Samo iz Hrvatskega Zagorja so izvozili 150.000 puranov, po 8 do 9 dinarjev žive vage.

KATHREINER KNEIPPOVA SLADNA KAVA je vsled svoje kakovosti in izdatnosti nenadkriljiva! Pazite na tovarniški znak!

Tone Maček: 39

Slučaj Kumberger

Tedaj so se pa pojavili, kakor da so zrasli iz tal, Zgonc in njegovi tovariši. Nikjer jih prej ni bilo videti, sedaj pa so bili tu.

»Kaj pa je? Kaj pa je? Kdo ga je, Volker?«

»Volker, Volker je začel,« je šlo od ust do ust.

»Kaj si ta poba, ki je še moker za ušesi, sploh domišljuje.«

»Vse bi nas rad ustrahoval.«

»Ne boš, brate!«

Fani se je kar tresla strahu in je vlekla Frica domov, ta jo je pa zelo nenežno sunil, da je odletela do drugega konca mize. Vstal je in stal poleg mize vzbočenih prsi in nasršenih oči in je težko dihaje krčevito stiskal pesti. Bil je kakor mrjasec, ko ga izsledi in obkoli tolpa lovskih psov. Pogled mu je tekel od enega do drugega, kakor da išče, kje naj najprej zagrabi.

»Kaj bi pa radi? Kdor ima kaj z menoj opraviti, naj pride bližje!«

Tedaj pa je priletel odnekod pivski vrček Volkerjevemu naravnost v glavo. Na njegovi trdi lobanji se je kozarec razbil in čepinje so žvenketaje popadale na tla. Med tekočino, ki je bila v kozarcu in ki se je razlila po njegovem licu in mu tekla za vrat, se je mahoma pomešala tenka struja temne krvi iz presekane kože. Potegnil je z roko preko lica in je razmazal kri, da je bil mahoma ves okrvavljen in strašen videti.

To je bil signal. Od vseh strani so začeli proti njemu frčati kozarci. Fanika je vpila kakor da jo iz kože devljejo, druge ženske so kričale in skušale miriti, natakarice so prihitele in skušale posredovati. Fric se je pa pripognil, da ga ni moglo več zadeti, s sunkom noge je odbrcnil klop, da je odletela daleč nazaj, z rokama je pa prekopicnil težko dolgo mizo proti svojim nasprotnikom, da je vse, kar je bilo na njej, z ropotom in žvenketom zletelo na tla in so se ljudje, ki so še pri njej sedeli, naenkrat morali pobirati s tal in vlačiti priškrnjene noge izpod mize. Nastal je nepopisen vrišč in zmeda, trajajoča par sekund, ki jih je Fric dobro preračunano izrabil. Napravil je bil toliko prostora okrog sebe, da se je mogel umakniti iz tesno ga obkrožajočega kroga sovražnikov. V treh velikih skokih je že bil pri hlevu, ki je stal koncem dvorišča; tam je bila zložena skladovnica drv. Postavil se je pred njo.

»Zdaj pa le bližje, kdor ima kuraž!«

Par preganjalcev jo je ucvrlo za njim, misleč, da jim hoče uteči, ko pa so videli, da se je ustavil pri skladovnici in je priletelo med nje prvo poleno, so se jadrno umaknili.

Medtem je nekdo lopnil po svetilki nad plesiščem, da je bilo mahoma vse dvorišče v temi in se je moglo razločevati le posamezne sence, ki so tekale sem in tja. Začela se je pravcata gverilska vojna, tem strahotnejša, ker se je vršila v temi in ni nihče videl, koga mlati. Proti skladovnici so še nadalje frčali kozarci, steklenice in stoli, a Fric se je spretno umikal in s svoje strani nenehoma lučal polena v vsako senco, ki mu je prišla dovolj blizu. Bilo je vpitja, javkanja in pridušanja kakor da se rudnik pogreza. Pretep se je razvil po vsem dvorišču.

Nekdo je hitel, da poišče kje v dolini edinega občinskega stražnika, ki ga je premogel Hrastnik. Bil je nek upokojen financar, ki je ponosno nosil svojo visoko črno kapo z rumenim cesarskim orlom, kot simbolom svoje oblasti in dostojanstva. Na ovratniku črne bluze je imel rdeče našive in s svojo dolgo zarjavelo sabljo je majestetično rožljal gori in doli, da so se mu otroci in psi plašno umikali, ko pa je odjadral mimo, so s tem večjo vnemo za njim lajali. Dekleta so ga dražila, a fantje so ga, kjerkoli se je pokazal, mrko gledali izpod čela. A ni mogel, da ne bi zopet in zopet hotel pokazati svoje oblastnosti. Če je videl na cesti, da stoji skupaj gruča fantov, je takoj šel in jih pozval, da gredo narazen, ali jih je pa po večerih gonil spat. Poznal je vsakogar in je imel nekatere posebno na piki. Fantov iz »Puršenhavza« se je pa bal. Tudi nje je hotel spočetka komandirati, pa so ga kmalu naučili kozjih molitvic. Šli so na cesto, kadar so vedeli, da ga bodo srečali, se razvrstili v gosto vrsto in izzivalno vriskali in prepevali po dolini. Ko se je pojavil, si občinski policaj ni mogel kaj, da jih ne bi pozval, da bodo tiho in gredo lepo drug za drugim.

(Dalje prihodnjič.)

Avstrija dobi prosto luko v Trstu? Med Avstrijo in Italijo se vrše pogajanja zaradi tržaškega pristanišča. Avstriji utegne ta italijanska koncesija prav malo koristiti, ker je še celo nekdaj mogočna Avstro-Ogrska z obsežnim zaledjem vedno doplačevala na tržaško pristanišče ogromne zneske. Avstrija se v tem primeru lovi na sladkorček, ki ga ji kaže sebična italijanska roka.

Reforma rudarskega zakona na Čehoslovaškem. Čehoslovaške svobodne strokovne organizacije so intervenirale pri vladi, da se izpolni varnostne določbe rudarskega zakona ter da se zadostno preskrbi po nesreči v Duhovem prizadete žrtve. Predsedstvo čehoslovaškega parlamenta je takoj na to, in sicer dne 9. januarja, sklenilo, da pride reforma zakona že na prvi seji v razpravo. Zadeva se je že obravnavala v senatu.

Posebne naselbine za brezposelne ustanavlja glavno mesto Slovaške Bratislava. V ta namen je določila velik zemljiški kompleks v okolici mesta. Vsakemu brezposelnemu delavcu, ki se za to zanima, se določi zemljišče v izmeri 2500 kvadratnih metrov, na katerem si lahko zgradi hišico ali barako in se peča z vrtnarstvom. Na račun te zemlje mora vsak plačati 1500 Kč, ostali znesek 10.800 Kč pa lahko odplačuje v obrokih tekom dvajsetih let. Ali ne bi se dalo tudi pri nas kaj takega urediti?

Zanimiv prepir v Nemčiji. V Nemčiji hočejo imeti čisto pleme in kulturo, ki izvira iz njega. Zato ni čudno, če sedaj začenjajo raziskavati, če le morda ni bil Kristus Arijec. Učene razprave vodijo sedaj o tem. Papeževo glasilo pa jim odgovarja, da je bil Kristus iz rodu kralja Davida, torej pravi Žid.

Pisatelj Renn je obtožen veleizdaje. Pred državnim sodiščem v Leipzigu se mora zagovarjati znani nemški pisatelj Ludvik Renn radi veleizdaje, ker je v svojem listu »Der Aufbruch« priobčeval komunistične članke. Renn je znan po svojih romanih »Vojna« in »Pot nazaj«. Pri razpravi se je brez pridržka priznal k komunistični ideji. Sodišče ga je obsodilo na dve in pol leti ječe.

Krščansko-socialni rudarji v Posaarju so naslovili na Društvo narodov spomenico, da naj se stori vse, da se Posaarje po 15 letih zopet povrne k svoji materi — Nemčiji. Pa se tem-le krščansko-socialnim posaarskim rudarjem res zelo mudi v okrilje božanstvenega Hitlerja, ki zapira njihove duhovnike. Socialističnim rudarjem se gotovo tako ne mudi, čeprav so tudi Nemci.

Občinske volitve v Španiji so prinesle združenim levičarskim strankam 162.000 glasov, regijonalistom 133.000, radikalom 21.000, združeni delavsko-kmečki stranki 2000 in katalonskim nacionalnim socialistom 2000 glasov. Vsa večja mesta so izkazala levičarsko večino.

Da ali ne. Sovjetska vlada baje namerava ob zasedanju prihodnje razorožitvene konference razdeliti zastopnikom vseh držav vprašalne pole z vrsto vprašanj, na katera bodo morali odgovoriti z »da« ali »ne«. Ta vprašanja so: Ali ste za razorožitev ali ne? Ali ste za kontrolo razoroževanja ali ne? Ali ste pripravljeni izvesti popolno razorožitev, če se sklene mednarodna pogodba, ki bo zagotovila vsem državam popolno varnost? Ali ste pripravljeni uničiti polovico svojega orožja? Ali ste pripravljeni obvezati se, da vaša vojska ne bo nikdar stopila na ozemlje tuje države? Rusija hoče na ta način izolirati Nemčijo in Japonsko, vendar se splošno meni, da tudi Francija, Anglija in Italija na te predloge ne bodo pristale.

V Indiji je bil strahovit potres v provincah ob srednjem toku Ganga. Veliko mest je čisto porušenih in nad deset tisoč ljudi ubitih.

Zbirajte za tisk. sklad!

Državna naročila pri TPD

Da se izogne posledic, ki bi nastale vsled zavlačevanja pogajanja pri sklepanju pogodbe za nabavo premoga med upravo državnih železnic in TPD, je načelstvo II. skupine vložilo na merodajno mesto to-le vlogo:

Od leta 1925, izvzemši leto 1929, je bilo rudarsko delavstvo zaposleno pri TPD vsako leto v začetku meseca aprila ogroženo na zaslužku in eksistenci vsled neurejene oddaje premoga državnim železnicam TPD.

Razumljivo je, da so bile te neurejene nabave premoga vzrok silnega razburjenja med rudarskim delavstvom in njih svojci, kakor tudi med trgovci, obrtniki itd.; sploh med vsemi, ki so gospodarsko odvisni od eksistence rudarjev. Vsakokrat so se pojavljale razburljive vesti o redukcijah delavstva, ki so se žal uresničevale, in s tem v zvezi v splošnem poslabševale položaj rudarjev. Sledila je ustavitev dela za nedoločen čas in več kot polovično praznovanje delavnikov. Rudarji in njihove družine so s tem prišli v tako slab gmoten položaj, da se jih je moralo z javnimi sredstvi podpreti, da niso vsled pomanjkanja dobesedno propadle.

Ne samo, da se ni pravočasno uredila oddaja premoga, se je tudi glede količine absolutno nepravilno postopalo, katere posledice so občutili zopet rudarji s tem, da se jim je nudil zaslužek namesto 25 dni v mesecu, samo 11 do 12 dni. V drugih rudnikih, osobito državnih, je bila stoodstotna zaposlitev. Delalo se je tudi v nadurah in ob nedeljah. Delalo se je z takozvanim »ropanjem rudnika«, kar je očitno škodovalo rudarskemu delavstvu v dravski banovini in bodočemu narodnemu gospodarstvu.

Da se v bodoče, osobito pri predstoječem poteku pogodbe, pravočasno obnovi povoljna pogodba za nadaljnje nabave, **je neobhodno potrebno, da se čim prej začnejo pogajanja za nabavo premoga državnim železnicam za leto 1934/1935 s strani TPD. Pri količini odjema se mora neobhodno upoštevati tudi število zaposlenega delavstva.**

V svrho izogiba ponavljanja prejšnjih socialnih in gospodarskih pretresljajev, ki bi lahko imeli za prizadete nedogledne posledice, vljudno prosimo p. n. naslov, da zaprosi Kr. bansko upravo za tozadevni razgovor, na katerega bi se naj razpravljalo:

1. O pravočasni obnovi pogodbe za nabavo premoga državnim železnicam s strani TPD in

2. o primerni količini, da ne bo ogrožena eksistenca rudarjev, njihovih družin in ostalega gospodarstva.

Splošni interes zahteva, da imajo rudarji s pravočasno in pravilno razdelitvijo oddaje premoga državnim železnicam zagotoviti kruh, ostali členi gospodarstva pa svoj obstoj. — Načelnik II. skupine: Pliberšek.

Ta vloga je bila dostavljena: 1. Občini Trbovlje. 2. Rudarskemu glavarstvu v Ljubljani. 3. Delavski zbornici v Ljubljani.

Ali si že dobil novega naročnika za „Delavsko politiko", smatraj to za svojo dolžnost!

Ljubljana

Proračun ljubljanske mestne občine za 1934

je objavljen. Dohodki proračuna znašajo 47,314.000 Din in prav toliko izdatki. Proračun dohodkov 1932 je bil 48,092.000 Din, 1933 pa 45,839.000 Din. — Med posameznimi postavkami znaša proračunski strošek n. pr. za splošno upravo 5,621.000 Din, za ceste 9,851.000 Din, za soc. skrbstvo 4,892.000 Din, za šolstvo 4,178.000 Din, za pokojnine 3,060.000 Din, zdravstvo 1,983.000 Din itd. — Zmanjšana je podpora za Narodno galerijo na 50.000 Din (prej 80.000), povečana pa podpora za gledališče na 400.000 Din (prej 300.000).

*

Cankarjev večer kot III. (XXII.) delavski prosvetni večer »Svobode«, ki je bil 13. t. m., je bil nadvse posrečen in lep. Posebno moramo pohvaliti pevski zbor »Svobode« iz Rogaške Slatine, ki je dobro izvežban, krasno dinamičen. Pevovodja svobodaš Dimler je sam steklarski delavec, tako da je bil ta zbor zares kakor čista delavska enota. Skuk in Skukova, člana delavskega odra »Svobode«, sta v dialogu II. dejanja »Doline šentflorjanske« prekosila samega sebe, tako življenja polno in resnično sta podala tisti prizor. Krasen je bil odlomek iz »Hlapca Jerneja«, 40 let sem delal in »Oče naš«, ki ga je igral govorilni zbor »Svobode«. Delavski oder »Svobode« je dal zelo posrečeno III. dejanje »Kralj na Betajnovi«, v katerem se je mojstrsko odlikoval v ulogi Kantorja svobodaš Herman Hariš. Recitacije iz Cankarjeve »Erotike« so bile izborno podane. Posebno moram pohvaliti mladega svobodaša Lojze Handlerja. Njegov nastop je dejansko pokazal, kako in na kakšnem polju vse »Svoboda« izobražuje svoje člane. S. Handler je namreč Kočevar, njegov materinski jezik je nemški, a naučil se je že tako dobro slovenski, da je nastopil jezikovno brezhibno z recitacijo »Sultanove sandale« in žel obilo priznanja.

Citraški zbor, ki ga je vodil svobodaš, tajnik ljubljanske »Svobode« s. Marinček, je ljubko zaigral več nežnih skladb in žel obilo pohvale. Godba »Zarja« pa je pod taktirko kapelnika Cerarja zaigrala prvič krasen bojni koral »Vzbujenje duhov«, ki je vse navzoče v dvorani napolnil z nenavadno svečanim, proletarskim občutkom.

»Svoboda« sme biti naravnost ponosna na svoje prosvetne večere in na svojo vzgojno kulturno in samozavest proletarca vzbujajoče delo. —g—

Maribor

Svobodne strokovne organizacije dosežejo pri volitvah obratnih zaupnikov povsod lepe uspehe

Volitve obratnih zaupnikov so bile tekom zadnjega tedna v največjem razmahu. Prišle so na vrsto že večje tovarne, v katerih je zaposlenih več sto delavcev.

V tovarni hlačevin tvrdke Hutter in drug so se vršile volitve v torek, dne 16. t. m. Tukaj je bilo oddanih 204 glasov. Od teh je odpadlo na listo Splošne del. strokovne zveze 172 glasov, plavi pa so dobili 30 glasov. Ker plavi niso dosegli količnika, zato so bili izvoljeni izključno le naši zaupniki.

V sredo pa so bile volitve v tekstilni tovarni Zelenka in Komp., kjer je bilo oddanih 192 glasov. Naša rdeča lista je dobila 130 glasov, plavi pa 61. 1 glas je bil neveljaven. Z naše liste so bili torej izvoljeni 4 zaupniki, nasprotniki pa so dobili 2. Tukaj pa je treba vpoštevati, da je bila tovarna Zelenka in Komp. še lansko leto nikov.

V pretežni večini v rokah naših nasprot-

Nadalje so se vršile volitve obratnih zaupnikov v tovarni klotov tvrdke Hutter i drug. Tam je bilo oddanih 319 glasov. Od teh je dobila Splošna del. strokovna zveza 235 glasov, plavi pa 80. 4 glasovi so bili neveljavni. 4 zaupniki so bili torej izvoljeni z liste Splošne del. strokovne zveze, 2 pa od nasprotnikov.

V podjetjih »Drago Roglič«, »Josip Rosenberg«, »Vilko Blatnik« in v mizarskem podjetju »Klančnik« na Pobrežju pa so bile vložene samo naše kandidatne liste, ki so bile tudi v celoti izvoljene.

V mestnem električnem podjetju sta bili vloženi sicer 2 kandidatni listi, vendar je bila rdeča lista proglašena za izvoljeno, ker je bila nasprotna lista vsled odstopa dveh kandidatov nepopolna. Plavi so namreč postavili ljudi na listo, ne da bi jih vprašali za privoljenje. In četudi bi bilo prišlo do volitev, bi plavi 100 odstotno pogoreli.

*

Zanimivo predavanje »Svobode«. Minulo sredo se je vršilo zanimivo predavanje, ki ga je priredila »Svoboda« in ki je v vsakem oziru lepo uspelo. Predaval je g. prof. Detela »O postanku in bistvu življenja«. Sicer težko razumljivo snov je predavatelj obrazložil na kolikor mogoče poljuden način in v svojem govoru dokazal, da je pravcati veščak na tem polju. Poslušalci, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano, so predavatelja nagradili z dolgotrajnim ploskanjem. Želimo še več takih predavanj.

Odličen nacijonalni pisatelj nacijonalističnega glasila v Mariboru je vsekakor oni gospod, ki je bil te dni pred sodiščem obsojen, da mora plačati revni slovenski natakarici iz Narodnega doma okrog Din 800.—, katere dolguje navdušeni narodnjak natakarici že preko dve leti na posojilu, jedači in pijači, ki jo je zapil pri natakarici z drugimi nacijonalisti. Uboga natakarica je morala zapitek iz svojega odrajtati službodajalcu, a ta odlični nacijonalist, ki bi rad celi Maribor učil nacijonalizma, natakarici ni povrnil težko prisluženega denarja. Ta vesten nacijonalni pisatelj je torej gotovo bolj naroden in zaslužen državljan kot oni, katerega so zadnjič v tem fašističnem glasilu denuncijantsko opisali radi aretacije posesti komunističnega lepaka. Razlika je samo ta, da je menda hotel nacijonalistični navdušenec »komunizem« praktično uveljaviti iz nacijonalnega navdušenja pri ubogi natakarici.

Sladkogorska tovarna na dražbi. Mariborsko sresko sodišče je razpisalo na predlog upnice Zadružne gospodarske banke, podružnice Maribor (katoliška banka), sodno dražbo Sladkogorske tovarne v Sladkem vrhu, last gosp. Mavro Sesslerja iz Zagreba, na dan 4. aprila t. l. Posestvo in tovarna je cenjena s stroji in žično železnico na Din 37.000.000. Najmanjši ponudek za dražbo znaša okrog 18 milijonov dinarjev. Sicer pa je vprašanje, če se bo dražba res na ta dan vršila, ker se tvrdka še vedno pritožuje nad prenizko cenitvijo z ozirom na današnje razmere.

— — —

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Splošna odpoved delavstvu v elektrodni tvornici na Dobravi

Poroča se nam: Vsa zadeva skuša biti morda tudi malo strankarska. Zakaj, takoj v nedeljo, ko so se vrnili dobravski zaupniki s skupne organizacijske zaupniške seje, ki se je vršila zaradi tega slučaja na Jesenicah, nazaj na Dobravo, so skušali z njimi razpravljati, ali se pogajati člani nacijonalnih organizacij češ, morda naredimo skupno kompromisno kandidatno listo za obratne zaupnike v naši dobravski tovarni in ko bo tovarna videla, da smo enotni, pa bo morda preklicala svojo splošno odpoved. Zaenkrat k tej stvari ne rečemo ničesar, trdno smo pa uverjeni, da se bo zadeva sama pokazala v pravi luči tako kakor faktično je.

Dalje je bil dne 16. t. m. zopet nabit sledeči razglas:

Razglas:

Odpoved izdana dne 13. t. m. se prekliče za naslednje profesijoniste in kvalificirane delavce:

(sledi 37 imen teh delavcev).

V prihodnjih desetih dneh bodemo za vse one delavce preklicali odpoved, katere bodemo v posameznih obratih še potrebovali za malenkostna dela.

Štampiljka:
Elektrodna tvornica Dobrava.
Podpis:
K. Nott l. r. Dr. Samodyi l. r.

Iz tega izgleda, da morda stvar ne bo tako hudo resna, kakor se je prvotno pričakovalo, bojimo se le, da se s tem hoče doseči določen namen in da bi morda pri tem največ trpeli starejši delavci, če bi se pustili zunaj brez dela in morda tudi posamezni zaupniki. Inšpekcija dela, ki je bila tudi takoj informirana o zadevi in zaprošena za razpis tozadevne razprave, razprave do danes še ni razpisala. O zadevi bomo še poročali.

Delovanje „Abraševića" v Beogradu

Prosvetno gibanje srbskih sodrugov in sodružic

V Srbiji deluje že 30 let na prosvetnem polju delavstva ujedinjena delavska umetniška centrala »Abrašević«, ki je imela preteklo nedeljo v dvorani beograjske Delavske zbornice svoj dobro obiskani občni zbor.

Skupščino je otvoril predsednik »Abraševića« s. Vojislav Veličković, nakar je spregovoril imenom centrale za raziskovanje delavskega vprašanja s. Bogdan Krekić o pomenu društva za kulturno dviganje delavskega pokreta.

S. Luka Pavičević je pozdravil zbor imenom Delavske zbornice in glavne delavske zveze, želeč, da ostane »Abrašević« vedno temelj delavskega pokreta in njegov vedno pomlajajoči borec in nosilec socialistične misli. Za delavsko tamburaško društvo »Pobeda« je govoril Djura Tugović.

Poročilo o društvenem delovanju je podal tajnik Milorad Belić. Glavno delo »Abraševića« se je v preteklem letu osredotočilo okrog proslave 30 letnega društvenega delovanja, ki je ob navzočnosti delegatov delavskih organizacij iz cele države kar nasijajnejše uspela. Vsi člani in članice, ki jih je preko 120, delavcev in nameščencev, so bili delovni in je uspeh društva videti predvsem v skupnem harmoničnem delovanju.

V preteklem letu je ustanovilo društvo tudi celo vrsto delovnih podružnic v Bitolju, Skoplju, Velesu, Kosovski Mitrovici, Loznici in v Zaječaru.

»Abrašević« torej vrši med srbskim delavstvom isto kulturno poslanstvo kot pri nas »Svoboda«.

Poročilom društvenih odbornikov je sledila živahna razprava, nakar so izvolili soglasno sledeči novi odbor: M. Belić, V. Veličković, I. Maras, B. Koplić, M. Kohut, I. Djurić in R. Jovanović. Izvoljen je bil tudi nadzorni in umetniški odbor, ki ga bo vodil s. D. Gošić, član Narodnega gledališča v Beogradu.

Sodrugom v Beogradu iskreno čestitamo k uspešnemu kulturnemu delovanju.

Hrastnik

Odkar je Hitler prišel na oblast v Nemčiji, opažamo tudi v drugih državah, da buržuazija izteguje svoje kremplje in skuša posnemati njegove metode. Najglavnejše kar je prevzela buržuazija od Hitlerja je brezmejno sovraštvo do marksizma in pa organiziranje plemenskih fašističnih tolp. Cilj njen pa je uničenje socialnih in političnih pravic delavstva. Tudi v našem kraju imamo v »narodnih« krogih častilce fašizma. Pred kratkim se je nek tak gospod izjavil, da je bil Marx Žid in če se mi delavci prištevamo k marksistom, da smo tudi Židje. Duhovito, kaj ne? Kdo bi se prerekal s tako modrostjo! Marx se je na svoje Židovstvo požvižgal. Nikjer in nikoli ni učil ži-

dovskih naukov, ampak protikapitalistične nauke. Bodril je delavstvo na boj proti kapitalizmu, ki je po mnenju naših narodnjakov po svojem poreklu itak židovski. Tak Žid je bil torej Marx, da je svojim »verskim bratom«, ki izkoriščajo vse delavstvo brez razlike, napovedal boj do uničenja, ko je zaklical svoje znano geslo: Proletarci vseh dežel, združite se! Ne židovski delavci, ali nemški, ampak vsi karkoli nas je delavcev. Marx je učil, da naj neha izkoriščanje delavca po kapitalistu in zatiranje malega naroda po velikem. Baš mali narodi bi imeli dolžnost, mu biti hvaležni za ta njegov nauk. Seveda, gospodje, kakor zgoraj omenjeno, vidijo v Marxu svojega sovražnika, ker njim je narodnost lastna dobičkaželjnost, udobno življenje na račun drugih, oni so sol naroda, vse drugo pa jim mora brezpogojno in slepo služiti. »Gospod je gospod in hlapec je hlapec!« pravi Hitler, pravi Mussolini, pravi tudi cerkev in za njimi ponavljajo to geslo naši narodnjaki, rodoljubi in od njih podpirani hlapci.

Pa menda vendar ni zopet marksizem kriv? Podjetniki so vsi enaki, brez ozira na vero in narodnost. Kaj socialno varstvo, kaj delavske pravice! Ako hočeš imeti nadure plačane s 50odstotnim poviškom, ti groze z brezplačnim dopustom in odpustom. Ako sicer kaj rečeš, ti pokažejo vrata. Med tem ko gospodje fašisti porabljajo vse svoje sile, da bi delavce denuncirali in očrnili na pristojnih mestih, delajo tovarnarji kar se jim zljubi. Od 8. t. m. stoji steklarna. 300 delavcev je na cesti — radi slabe konjunkture. K nam pa hodijo preroki oznanjat nacionalistično vero, kot da bi človek od nacionalističnih hujskarij lahko postal sit. Mi delavci že vemo, da smo Jugoslovani in da ne moremo biti bolj Jugoslovani kot pa smo, nasprotno pa smo prepričani, da bi kot Jugoslovani lahko bili bolj siti, lepše oblečeni in da bi imeli lahko več veselja. Gospodje, ki danes v Italiji in Nemčiji, pa tudi pri nas delavstvo izstradavajo, niso Judje, ampak narodnjaki in »Führerji«, ki so uvedli diktaturo nad ubogimi, ali jo pa skušajo uvajati. — S temi bo treba pomesti, pa bo delavsko in s tem narodno vprašanje končno rešeno. — Že grški filozof Heraklej (500 let pred našim časovnim štetjem) je učil, da vse preide. Odšel je Bismark, odšla bosta Mussolini in Hitler, izginili bodo njuni posnemovalci pri nas in tedaj bo prišel naš čas.

Zagorje ob Savi

Nacijonalizem se ne da skuhati. Že v zadnji štev. »Del. Politike« smo omenili nesoglasja, ki so obstojala na občnem zboru naših »Kolašic« in ki so povzročila izstop nekaterih najuglednejših in najpožrtvovalnejših članic. Danes smo pa po dobljenih informacijah v stanu, da naši javnosti poročamo o vzrokih teh nesoglasij. Kolo jugoslovanskih sester v Zagorju že več let vodi šolsko kuhinjo za uboge otroke v prostorih Sokolskega doma. Dajale so otrokom opoldansko hrano, popolnoma nepristransko in za razpoložljiva sredstva zadovoljivo. Potrebna sredstva so zbirale vsepovsod in precej so pa tudi same žrtvovale. Radi tega je bilo njih vodstvo priljubljeno in so jih razne korporacije in društva tudi rade podpirale. Tako je tudi delavski konzum »Posavje«, upoštevajoč dober namen, večkrat nakazal izdatno pomoč v živilih in to v taki meri, da tega noben drug trgovec ali konzum ni storil. Tega so se zavedale tudi »Kolašice«, zato so pa vse svoje potrebščine tudi nabavljale v tem konzumu.

[illegible]

Gostovanje hrastniške »Svobode« I. V nedeljo, 21. t. m., bo priredil pevski odsek »Svobode« I. pevski koncert v zadružni dvorani na Lokah. Na sporedu je 15 pesmi, med njimi opažamo več težjih, modernejših skladb. Nastopilo bo okoli 40 pevcev. Znano nam je, da je zborova glasovna zasedba krasna in da šteje zbor kot eden najboljših delavskih zborov našega Posavja. Vodi ga pevovodja s. Alojz Podlogar. — Med odmori na koncertu pa nam bo igral njegov lasten šramelj, kateri ne uživa nič manj priznanja, saj prav zadnje čase pridno nastopa v Radiu. Koncert se prične točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina običajna, tako, da bo vsakemu delavcu poset omogočen, zato vsi na koncert naših sotrpinov. Pevskemu zboru »Svoboda« I. pa kličemo dobrodošli!

Jesenice

Poročila o smrti s. Zugwitza. Nesrečno smrt našega pok. sodruga Zugwitza so zabeležili tudi tuji listi, kar znači, da je bil znan tudi v tujini. Tako je obširno poročala o tragičnem slučaju chicaška »Prosveta«, ki je v celoti objavila naše poročilo o življenju in delovanju pokojnika. — Prav tako je poročala o smrti tudi graška »Arbeiterwille« že koncem novembra lanskega leta. — Zdaj pa čitamo v 2. štev. osrednjega glasila Osrednje zveze in Velenakupne zveze avstrijskih konzumnih društev »Der freie Genossenschafter« z dne 15. jan. 1934 daljše poročilo o Zugwitzevi smrti. Poročilo pravi med drugim, da je bil pokojnik še v stari Avstriji sodelavec v skupnem avstrijskem delavskem zadružnem gibanju. Zatem navaja vzrok njegove smrti in njegovo delo v našem zadružništvu. Zatem zaključuje: »Zugwitzeva smrt znači za mlado in od raznih strani zaradi političnih in gospodarskih težkoč ogroženo delavsko zadružno gibanje Slovenije veliko izgubo. Mi sporočamo po tej poti jeseniški zadrugi in slovenskim zadrugam ter zadrugarjem naše sožalje. Tudi mi bomo našega nekdanjega sodelavca ohranili v lepem spominu.«

Operete. Jesenice so v umetniškem in kulturnem delu precej daleč. Trije odri, včasih še celo več, tekmujejo med seboj v popolnosti diletantskih prireditev. Delavski, Sokolski in Krekov. Zadnja dva sta se »povzpela« že tako visoko, da prirejata operete, kjer menita biti tudi tu že popolna. Videli smo »Grofico Marico«, »Ptičarja«, »Grofa Luksemburškega«, »Viktorijo in njenega huzarja« in menda še kaj. Pa to ni zadoščalo. Krekov oder, ki ga uporablja v zadnjem času kulturno društvo »Aljaž«, želi celo prispevati k slovenski operetni produkciji. Že dve »lastni« opereti smo videli pri nas. »Miklovo Zalo« in »Jaz pa ti, pa židana marela«. Prva je propadla, ker je iz tragedije težko napraviti komedijo tudi poklicnemu libretistu in komponistu. Druga je pa propadla pred kratkim, ker je pač plehka, brez vsebine in brez smisla. Res se čudimo, zakaj se delavski sinovi toliko trudijo za prazen nič, zakaj je treba takih dragih oblek in kostumov, zakaj toliko dela za plehkost in puhlost. Ali ni dovolj socialnih dram, dobrih in koristnih?! Mar ne?!

Koze na Jesenicah? Pred kakimi 14 dnevi, okrog Novega leta, je preletel Jeseničane, zlasti pa Javorničane, precejšen strah: razneslo se je, da so se na Javorniku pojavile koze. Res je, da je neki delavec obolel in imel pri bolezni znake, ki so kazali na črne koze. Vse hvale vredno je, da je bila uprava bolnice Bratovske skladnice takoj na mestu in so zdravniki odredili za bolnico takoj karanteno, pri bolniku izvršili vse protiukrepe, ki so potrebni v najslabšem slučaju in dali vsemu javorniškemu delavstvu KID cepit ponovno koze. Vse je bilo pripravljeno, toda — k sreči — se je končno pokazalo, da so bile te priprave sicer hvalevredne in na mestu, vendar v tem slučaju nepotrebne. Znaki so se obrnili v drugo smer, kajti ugotovilo se je, da je bolnik obolel na noricah, ki so bile slične kozam. Jesenice in Javornik sta rešena, delavstvo je cepljeno — pri vsem se je pa pokazalo, da je uprava Bratovske skladnice in v njej zaposleno osobje na svojem mestu in bo znalo tudi v pozitivnem slučaju napraviti kar je treba. Ta poizkusni alarm se je obnesel in v jeseniškem revirju smo vsaj v tem oziru brez skrbi.

Popravki volilnih imenikov. V januarju je treba po zakonu o volilnih imenikih korigirati stalne volilne imenike. Pri zadnjih volitvah smo opazili, kako zelo pomanjkljivi so volilni imeniki. Zaradi tega bi bil volilni imenik potreben popravila od nog do glave. **Pozivamo vse naše sodruge, zlasti one, ki v oktobru niso mogli voliti, da stopijo na občino ali pa v »Delavski dom« in** si tam ogledajo volilne imenike ter jih popravijo: izreklamirajo one, ki jih davno ni več na Jesenicah ali pa še nikdar bili niso, **vreklamirajo one, ki so že po nekaj let v občini, pa kljub temu pri zadnjih volitvah niso imeli volilne pravice. Storite zdaj vsi svojo dolžnost, da potem, če bodo kake volitve, spet ne bo prepozno.**

Zanimiva knjiga. Cankarjeva družba je izdala svojo izredno publikacijo, in to zbirko humorističnih spisov ruskega sovjetskega pisatelja Zoščenka v prevodu s. Ivana Vuka. **»Tako se smeje Rusija«** je naslov knjigi, ki stane Din 14.— in se dobi lahko pri s. Cvetku Kristanu v Delavskem domu na Savi. Oglasite se tam. Knjigo zelo priporočamo.

Razno

Kriza francoske vlade, ki ji je grozila radi afere Staviskega, je bila srečno odklonjena. Pri glasovanju za zaupnico v parlamentu, je glasovalo 376 za in 205 proti. Desničarski nacijonalisti in rojalisti so hoteli ta slučaj izrabiti, da bi izpodkopali vladi tla, odpravili parlamentarizem in uvedli diktaturo. Zato so nahujskali velike množice svojih pristašev, da so za časa zasedanja šli demonstrirat pred parlament, ki pa je bil dobro zastražen po policiji. Bitka med demonstranti in policijo je trajala pozno v noč, ko so bili demonstranti končno vsepovsod razpršeni; bilo je 30 stražnikov in blizu sto demonstrantov ranjenih, a 300 oseb je bilo aretiranih. Meščanska opozicija je skrivaj dala natiskati več milijonov velikih hujskaških letakov, ki jih je hotela razširiti po vsem Parizu, a je policija za to pravočasno zvedela in je letake zaplenila. Ministrski predsednik je v zbornici zagotavljal, da bo brezobzirno vse osebe izročil sodišču, ki so bile v kakršnikoli zvezi s Staviskim, pa čeprav bi bila to ne vem kaka odlična osebnost, ali pa član njegove lastne rodbine. Večina je to z zadovoljstvom vzela na znanje, kajti današnje režimske in levičarske stranke se zavedajo, da danes grozi Franciji resna nevarnost od njene politične desnice, ki simpatizira z monarhističnim fašizmom, zato bodo sedanjo vlado do skrajnosti podpirale. Pri škandalu Staviski so pa kompromitirani tudi desničarski listi »Liberta« in »Volonte«, ki sta prejemala od njega podkupnino.

Dimitrov in njegovi tovariši še vedno niso izpuščeni iz nemških zaporov, kakor se je že pomotoma poročalo. Njih usoda je še neznana. Torglerja so prevedli v zapore v Berlin. Dimitrov je baje v zaporu resno obolel.

Praga je postala veliko mesto. V nekaj tednih bo štela Praga 900.000 prebivalcev. [illegible] Čehi že komaj pričakujejo, da bo v Pragi en milijon prebivalcev.

Poljski premog na Angleškem. Tudi angleški kapitalisti niso pravi patrioti. Prvič v zgodovini pripeljo namreč v Anglijo premog iz Poljske, dasi je Anglija bogata na premogu. Poljski premog je za 20 odstotkov cenejši kakor angleški iste kvalitete. Razumljivo! Na Poljskem vladajo že več let [illegible] razmere, ki so delavske mezde silno pritisnile nizdol. Angleška zveza lastnikov premogovnikov je vložila protest pri angleški vladi.

Kongres organiziranih brivskih pomočnikov in pomočnic

Potek in sklepi drugega kongresa v Zagrebu.

Dne 14. januarja t. l. je zasedal v Zagrebu drugi redni kongres Zveze brivskih in lasničarskih pomočnikov in pomočnic. Udeležilo se ga je lepo število delegatov iz Zagreba, Banjaluke, Celja, Čakovca, Karlovca, Ljubljane, Maribora, Novega Sada, Osjeka, Sušaka, Siska, Subotice in Vinkovcev. Predsedova lje kogresu s. R. Kincl.

O delu zveze v preteklih treh letih je poročal s. Franjo Bainc. Člani so bili težko prizadeti vsled neprestano naraščajoče brezposelnosti, redukcije plač in poslabšanja drugih delovnih pogojev.

Zveza šteje 15 podružnic s skupno 510 člani, od teh jih je čez polovico v samem Zagrebu. Tu je delovanje organizacije tudi najbolj aktivno. Neprestano se vrše sestanki, predavanja, vodijo se akcije za ureditev delovnega časa, za sklenitev delovnih pogodb, za uvedbo higijene v delavnicah itd. Razen tega vrši zagrebška podružnica tudi kulturno delo. Organizirala je mandoliniste, izletniško grupo, šahovsko, nogometno in diletantsko sekcijo.

Namestbeni odsek je v treh letih posredoval delo 410 članom.

O zveznih financah je poročal s. Korotej in Prohaska. Poročilo je bilo soglasno odobreno.

S. Knez je kot delegat iz Maribora načel vprašanje formiranja podzvez. Sklenjeno je bilo, da se bodo podzveze osnovale na središčih banovin in sicer s precejšnjim samostojnim delokrogom.

Kongres je sprejel več resolucij. Najvažnejše so zahteve po zakonitem maksimiranju delovnika (ki je danes ponekod še 12 do 14 ur dolg) in uvedbi nedeljskega počitka. Nadalje je zahteval kongres strogo izvrševanje higijenskih predpisov v brivnicah, omejitev sprejemanja vajencev tako, da bo en vajenec prišel na najmanj tri pomočnike; vsak vajenec pa bi moral imeti vsaj dva razreda srednje šole.

Na kongresu je bil izvoljen novi odbor zveze s predsednikom s. Mesićem Nikolom na čelu; tajnik je Banić Franc, blagajnik Korotej Franc. Maribor je zastopan po s. Knezu, Ljubljana po Ivanu Adamu in Celje po Kuhnu J. — Kongres je uspešno dovršil svoje delo.

Tržaški fašisti se pulijo za socijalistično dedščino. Dne 9. februarja 1921 so fašisti v Trstu popolnoma razdejali in požgali hišo in tiskarno socijalističnega dnevnika »Il Lavoratore«. Tiskarna je bila zavarovana pri zavarovalnici »Riunione Adriatica di Sicurta«. Uprava lista in tiskarna je tedaj tožila zavarovalnico na izplačilo zavarovalnine, vendar se takratni upravi ni posrečilo, da bi sodnim potom to dosegla. Tekom let pa, ko je zapuščina nekdanjih socijalistov prevzela zveza fašističnih sindikatov, so ti tožbo obnovili in kakor izgleda z večjim uspehom, ker je sodiše sedaj vendar našlo zadostne argumente, da zavarovalnico prisili na izplačilo zavarovalnine. Pravica je v Italiji pač samo za fašiste.

Japonska hoče anektirati vso severno Kitajsko do velikega zidu in priključiti tudi provinci Džehol in Šarhar Mandžuriji. Japonskega vazala in sedanjega guvernerja Mandžurije, Puya, bi potem po osvojitvi Pekinga kronali za severnokitajskega cesarja.

Nova država v srednji Aziji. Kitajski Turkestan (ki meji na ruski Turkestan), z glavnim mestom Kašgarjem, se je proglasil za samostojno nacijonalno republiko, ki ji kumujejo najbrže Angleži. Tu pa se zadevajo ob interese Rusov in se zna iz tega izcimiti še nevaren konflikt.

Širite naš list!

Znižujemo cene damskih plaščev

prej 490·—, 590·—, 690·— 790·— 890·—

sedaj 450·-, 490·-, 590·-, 690·-, 750·-

Še ni prepozno!

Zima še traja, izkoristite priliko, dolgo se boste veselili tako ugodnega nakupa!

Prepričajte se o starih cenah na tovarniških etiketah!

TIVAR-OBLEKE

Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru. — Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru.